

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมของบ้านบางหวาย
ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

พรพิมล ศักดา^{1*} และวารัตน์ วัฒนชนิโบล²

The Community Product Development Based-on Handicraft Local Wisdom of Ban
Bang Wuay, Bang-Pla Sub-District Bang Len District Nakhon Pathom Province

Pornpimon Sakda^{1*} and Wararat Watthanachanobon²

¹ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

² สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{1*} Digital Media Design, Faculty of Architecture and Design; Rajamangala University of Technology Rattanakosin,

² Institute of Research and Development; Rajamangala University of Technology Rattanakosin,

* Corresponding author. E-mail address: pornpimol.sak@rmutr.ac.th

Received July 6, 2017

revised August 15, 2017

accepted October 4, 2017

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมของบ้านบางหวาย ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน และสำรวจพฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1. ประธาน สมาชิก และคนที่สามารถให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ได้ จำนวน 20 คน จากการเลือกแบบเจาะจง และการแนะนำของประธานกลุ่ม เพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือนักพัฒนาชุมชน จำนวน 5 คน ที่เลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน และกลุ่มผู้บริโภคทั่วไป จำนวน 122 คน ที่ได้จากการเลือกแบบบังเอิญพบในงานที่กลุ่มฯ ได้รับเชิญไปออกร้านหรือจัดแสดงงานเพื่อสำรวจพฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2. แบบตรวจสอบรายการเพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนแบบร่าง 2 มิติ และแบบร่าง 3 มิติ 3. แบบประเมินคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ ตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และ 4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเชิงปริมาณ ใช้ค่าสถิติดังนี้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมบ้านบางหวายมีความต้องการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ใน 5 ประเภท ได้แก่ 1. กระเป๋าเป้ 2. รองเท้า 3. ตะกร้า ไม้ของ 4. ของที่ระลึก และ 5. ของตกแต่งบ้าน มีขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังนี้ 1. แบบร่าง (Sketch) 2. แบบร่าง 2 มิติ 3. แบบร่าง 3 มิติ 4. แผ่นนำเสนอรูปแบบ (Plate Present) 5. แบบจำลอง (Mock Up) และ 6. ต้นแบบ (Prototype) ผลการประเมินความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า วัสดุที่ใช้ในผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ รองเท้า ($\bar{x}$ = 4.76; S.D. = 0.44) และของตกแต่งบ้าน ($\bar{x}$ = 4.64; S.D. = 0.49) รองลงมาเป็นด้านวัสดุที่ใช้ในผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ กระเป๋าเป้ ($\bar{x}$ = 4.36; S.D. = 0.49) 2. ด้านความงาม พบว่า ความงามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ ของที่ระลึก ($\bar{x}$ = 4.67; S.D. = 0.49) และตะกร้าไม้ของ ($\bar{x}$ = 4.53; S.D. = 0.52) ผลการสำรวจพฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึกมากที่สุด (ร้อยละ 40.16) รองลงมาเป็นตะกร้าไม้ของ (ร้อยละ 21.31) รองเท้า (ร้อยละ 12.31) กระเป๋าเป้ และของตกแต่งบ้าน มีค่าเท่ากัน (ร้อยละ 13.11) และปัจจัยที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีความแปลกใหม่จากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.78; S.D. = 0.42) รองลงมาเป็นการมีรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{x}$ = 4.61; S.D. = 0.49) มีการเลือกใช้วัสดุประกอบที่เหมาะสมต่อการใช้งาน จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.60; S.D. = 0.49) มีรูปแบบและลวดลายที่สวยงามสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.59; S.D. = 0.49) และผลิตภัณฑ์ยังคงแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของงานหัตถกรรม จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.56; S.D. = 0.50)

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น หัตถกรรม บ้านบางหวาย

ABSTRACT

The study aimed to design and develop community product models based on local wisdom handicraft at Ban Bang Wai, Bang Pla Sub-district, Bang Len District, Nakhon Pathom Province, as well as appraise opinions on community product models and investigate purchasing behavior and factors influencing purchase decision of the designed and developed community products. The main informants are 1. A group president and community members who can provide information for the purposes of the study are 20 people from a specific selection according to the recommendations of the chairman of the group (Snowball Sampling) for the design and development of community products. 2. Five academic and product design experts, as well as community developers, are selected according to criteria for evaluating opinions on community product models. 3. A total of 122 people were randomly selected for the event. The group was invited to exhibit to investigate the buying behavior and the factors that led to the purchase of community products designed and developed. Research tools include: 1. semi-structured interview forms 2. Checklist for two-dimensional draft and 3D draft 3. Product characteristic assessment compliance with community product standards and 4. Consumer satisfaction questionnaire on community product design patterns. Qualitative data analysis use content analysis and quantitative methods. The following statistics: frequency and percentage mean as well as standard deviation is used. The study found that Ban Bang Wai Handicrafts Community Enterprise wished to develop five categories of products: 1. backpack 2. shoes 3. basket 4. souvenir and 5. home decoration. Design process and development of products consisted of 1. Sketch 2. 2D Drafting 3. 3D Drafting 4. Plate Present 5. Mock Up and 6. Prototype. The results of the expert opinion indicated that the materials used in the products were suitable at the highest level, included shoes ($\bar{x}$ = 4.76; SD = 0.44) and home decoration ($\bar{x}$ = 4.64; = 0.49), followed by the materials used in the products were suitable at the high level included backpack ($\bar{x}$ = 4.36; S.D. = 0.49) 2. It was found that the beauty were found at the highest level, included souvenirs ($\bar{x}$ = 4.67; SD = 0.49) and basket ($\bar{x}$ = 4.53; SD = 0.52). The results of the survey on purchasing behavior and factors influencing purchase decision of the designed and developed community products found that demands for purchase of souvenirs were at the highest level (40.16%), followed by basket (21.31%), shoes (12.31%), backpack and home decoration were equally at (13.11%). Also, factors influencing purchase decision of the designed and developed community products included distinctive products design at the highest level ($\bar{x}$ = 4.78; S.D. = 0.42), followed by multiple functionality at the highest level ($\bar{x}$ = 4.61; S.D. = 0.49), selecting the appropriate materials to use in the design was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.60; S.D. = 0.49), beautiful models and designs to meet with consumer demand was the highest level ($\bar{x}$ = 4.59; S.D. = 0.49) and cultural identity of handicrafts products was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.56; S.D. = 0.50).

Keywords: Community Products, Local wisdom , Bang Wai handicraft

บทนำ

หน่วยงานภาครัฐกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น ผ่านโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคตามศักยภาพทางการตลาดในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับส่งออก ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ชุมชนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยนำทรัพยากรในชุมชนมาสร้างมูลค่าบนฐานความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อช่วยให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชน ผลจากการมุ่งให้ความสำคัญดังกล่าว ทำให้ปัจจุบันจำนวนกลุ่มอาชีพ และกลุ่มวิสาหกิจที่เกิดจากการรวมตัวกันของชุมชนแต่ละชุมชนในการสร้างงาน สร้างอาชีพทั้งประเทศมีอัตราที่สูงขึ้น และอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าของชุมชนในสภาพปัจจุบันนั้น มีรูปแบบที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันผลิออกมาเป็นจำนวนมากรวมทั้งมีแหล่งผลิตที่กระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ ทำให้สินค้าเกิดการล้นตลาดและเกินความต้องการของผู้บริโภค ทำให้เกิดการขายไม่ออก รวมทั้งทำให้เกิดสงครามทางด้านราคาเกิดขึ้น ผลทำให้ผู้ประกอบการบางรายขายสินค้าเพื่อตึงเอาเงินลงทุนคืน บางรายขายต่ำกว่าทุนเพื่อเลิกกิจการในที่สุด (โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ (2550), สำนักพัฒนาเกษตรกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร (2556) และ ประชาไท (2549)) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมบ้านบางหวาย ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่รู้จัก คือ รองเท้าผักตบชวา ซึ่งนำผักตบชวาที่มีภายในชุมชนมาเป็นวัตถุดิบหลักของผลิตภัณฑ์ ร่วมกับความรู้ภูมิปัญญาในการทำรองเท้า สอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่อง ศักยภาพและสถานภาพของภูมิปัญญาไทยเพื่อสืบสานการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน (ทรงจิตร พูลลาภ, 2541) ที่สรุปไว้ว่า อำเภอบางเลน มีความโดดเด่นทั้งสถานภาพและศักยภาพของภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม (ผ้า ผ้าไหม เครื่องใช้จักสาน) ที่มีความโดดเด่นกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งจะเห็นว่าในหลายตำบลจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาฝีมือทางด้านการจักสาน เช่น เครื่องจักสานจากผักตบชวา จากตำบลไทรงาม ตำบลบางไทรป่า กลุ่มผักตบชวาบ้านนิลเพชร ตำบลนิลเพชร กลุ่มทอผ้า ผ้าขึ้นลายแดงโม ผ้าทอมัดหมี่จากไหมประดิษฐ์ จากตำบลไผ่สูง เป็นต้น เพื่อรักษาภูมิปัญญาและสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน ซึ่งในปัจจุบันก็มีผลิตภัณฑ์ในรูปแบบเดียวกับของทางกลุ่ม ผลิออกจำหน่ายในหลายจังหวัด หลายกลุ่มอาชีพ ทำให้ทางกลุ่มมีความต้องการแก้ปัญหา ในการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยมองถึงการทำได้ของกลุ่มชุมชน และการนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ หวาย ผักตบชวา กก รวมทั้งวัสดุอื่น ๆ ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์เข้ามาร่วมประกอบในการออกแบบ เพราะการนำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งสามารถลดค่าใช้จ่ายในด้านเงินทุนตลอดจนเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้ชุมชนในท้องถิ่นทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น เพื่อช่วยเพิ่มความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ขึ้นอีกทางหนึ่ง ประกอบกับอำเภอบางเลนมีภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมหลากหลายประเภท ทางกลุ่มมีความต้องการที่จะนำภูมิปัญญาเหล่านั้นมาบูรณาการร่วมกันเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ให้แตกต่างและมีความโดดเด่นจากกลุ่มอื่น ๆ เพื่อแสวงหาช่องทางการตลาดแบบใหม่ เพื่อเพิ่มรายได้ คณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมของบ้านบางหวาย ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน และการสำรวจพฤติกรรมการซื้อขายที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมของบ้านบางหวาย ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น
3. เพื่อสำรวจพฤติกรรมซื้อขายและปัจจัยที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1 การออกแบบและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมของบ้านบางหวาย ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมบ้านบางหวาย สมาชิกกลุ่ม และคนในชุมชนที่สามารถให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การศึกษาได้ จำนวน 20 คน จากการเลือกแบบเจาะจง และเลือกสมาชิกกลุ่ม และคนในชุมชนตามการแนะนำของประธานกลุ่ม (Snowball Sampling)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ในประเด็นผลิตภัณฑ์รูปแบบเดิมของกลุ่ม ความต้องการและแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ของกลุ่ม 2. แบบตรวจรายการเพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน (แบบร่าง 2 มิติ) และ 3. แบบตรวจรายการเพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน (แบบร่าง 3 มิติ)

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย/การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรม และการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อเป็นพื้นฐานการออกแบบ
2. สรุปรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่จะทำการออกแบบและพัฒนา ร่วมกับกลุ่มและชุมชน
3. ทำการเขียนแบบร่าง 2 มิติ (Sketch) แบบร่าง 3 มิติ (3 D Sketch) ของผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ ให้กลุ่มได้เลือกแบบของผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการโดยใช้แบบตรวจรายการเพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน (แบบร่าง 2 มิติ) และ แบบตรวจรายการเพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน (แบบร่าง 3 มิติ)
4. ทำการสร้างแบบจำลอง (Mock Up) ที่เหมือนจริงมากที่สุด เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อบกพร่องต่าง ๆ และทำการแก้ไขก่อนการพัฒนาต้นแบบ
5. จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ร่วมกับกลุ่ม
6. พัฒนาต้นแบบ (Prototype) ผลิตภัณฑ์ร่วมกับสมาชิกกลุ่ม เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนของการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้บริโภค

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 1. เชิงคุณภาพ นำข้อมูลทั้งการทบทวนวรรณกรรมและการประชุมกลุ่มย่อย มาจัดหมวดหมู่ และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นที่ตั้งไว้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ 2. เชิงปริมาณ ใช้ค่าสถิติดังนี้ ค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2 การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น

2.1 ประชากรและตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์/นักพัฒนาชุมชน จำนวน 5 คน ที่เลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ ตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยกำหนดระดับคะแนนและเกณฑ์การตรวจสอบคุณลักษณะผลิตภัณฑ์ตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา (มพช.39/2546) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ค่าคะแนน 5 หมายถึง ดีที่สุด ค่าคะแนน 4 หมายถึง ดีมาก ค่าคะแนน 3 หมายถึง ดี ค่าคะแนน 2 หมายถึง พอใช้ และค่าคะแนน 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

2.3 วิธีดำเนินการวิจัย/การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น ตามแบบประเมินคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ เพื่อจัดทำต้นแบบและทำการคัดเลือกที่จะใช้ในการทดลองตลาด

2. ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และจัดทำผลงานเพื่อส่งประเมินการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน (มพช.)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าสถิติ ค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งวิเคราะห์เป็นรายข้อเฉพาะด้าน แล้วรวบรวมทุกด้านโดยนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์พิจารณาประเมินจากช่วงค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่ควรปรับปรุง

3 การสำรวจพฤติกรรมการซื้อขายและปัจจัยที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น

3.1 ประชากรและตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภคทั่วไป จำนวน 122 คน ที่ได้จากการเลือกแบบบังเอิญพบในงานที่กลุ่มฯได้รับเชิญไปออกร้านหรือจัดแสดงงาน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ค่าคะแนน 5 หมายถึง ดีที่สุด ค่าคะแนน 4 หมายถึง ดีมาก ค่าคะแนน 3 หมายถึง ดี ค่าคะแนน 2 หมายถึง พอใช้ และค่าคะแนน 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

3.3 วิธีดำเนินการวิจัย/การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำต้นแบบผลิตภัณฑ์ไปจัดแสดงร่วมกับการออกร้านแสดงสินค้า/จำหน่ายสินค้า
2. ตัวอย่างการวิจัยประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น
3. รวบรวม วิเคราะห์และสรุปผลการประเมิน

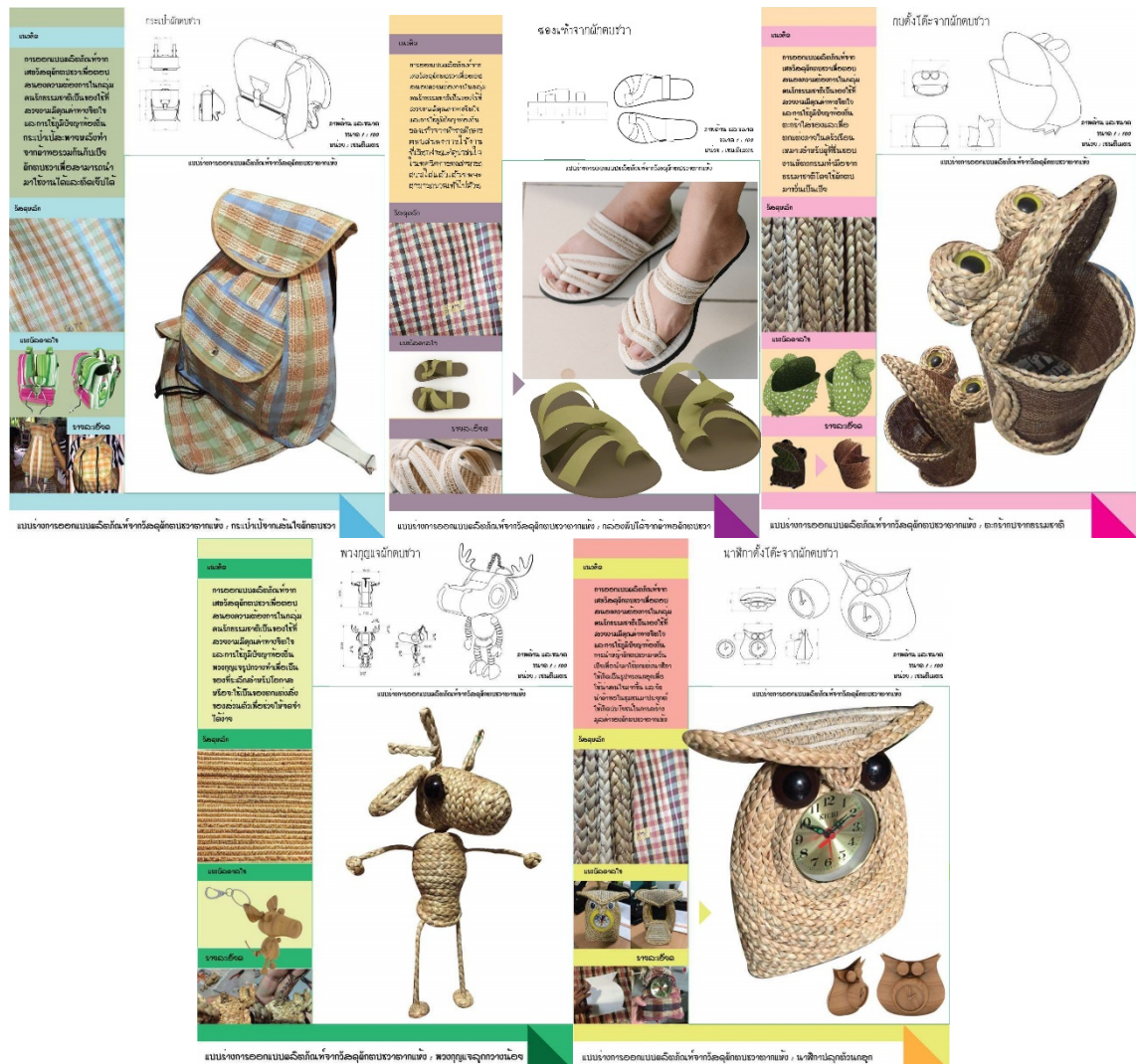
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าสถิติ ค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งวิเคราะห์เป็นรายข้อเฉพาะด้าน แล้วรวบรวมทุกด้านโดยนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์พิจารณาประเมินจากช่วงค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่ควรปรับปรุง

ผลการวิจัย

1. ผลการออกแบบและพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมของบ้านบางหวาย ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ผลการประชุมระดมความคิด สรุปได้ว่า ทางกลุ่มเสนอแนวทางการพัฒนาวัสดุ กระบวนการวิธีการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ โดยเลือกใช้ผักตบชวาเป็นวัตถุดิบหลัก เนื่องจากเป็นพืชที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ผสมผสานกับเทคนิคกระบวนการย้อมสีและเทคนิคการสาน เทคนิคการทอเส้นใยฝ้ายผสมเส้นใยผักตบชวา โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ใน 5 ประเภท ได้แก่ 1. กระเป๋าเป้ 2. รองเท้า 3. ตะกร้า หรือภาชนะใส่ของ 4. ของที่ระลึก และ 5. ของตกแต่งบ้าน นำเสนอแนวความคิดโดยรวมของผลิตภัณฑ์ทั้งหมดคือ ความเป็นอยู่แบบพื้นบ้าน โดยการนำวัสดุจากธรรมชาติมาเป็นส่วนประกอบหลักของผลิตภัณฑ์ และออกแบบให้มีรูปลักษณ์เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่แบบพื้นบ้าน ตัดทอนให้มีลักษณะที่เรียบง่าย และสื่อถึงความเป็นพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี

ภาพ 1 แผ่นนำเสนอรูปแบบ (Plate Present)

2 ผลการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน

1. ผลการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนกระเป๋าเป้ พบว่า ด้านวัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$; S.D. = 0.49) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน จัดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความงาม ($\bar{x} = 4.27$; S.D. = 0.46) และด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.27$; S.D. = 0.70) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ จัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$; S.D. = 0.37)

2. ผลการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทรองเท้า พบว่า ด้านวัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$; S.D. = 0.44) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความงาม ($\bar{x} = 4.60$; S.D. = 0.51) และด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.60$; S.D. = 0.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ จัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$; S.D. = 0.55)

3. ผลการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทตะกร้า หรือภาชนะใส่ของต่าง ๆ พบว่า ด้านความงามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$; S.D. = 0.52) รองลงมาเป็นด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.47$; S.D. = 0.52) จัดอยู่ในระดับมาก ด้านวัสดุที่ใช้ ($\bar{x} = 4.44$; S.D. = 0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ จัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$; S.D. = 0.49)

4. ผลการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทของที่ระลึก พบว่า ด้านความงามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$; S.D. = 0.49) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวัสดุที่ใช้ ($\bar{x} =$

4.60; S.D. = 0.55) และด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน ($\bar{x}$ = 4.60; S.D. = 0.51) และด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ จัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.60; S.D. = 0.55)

5. ผลการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทของตกแต่งบ้าน พบว่า ด้านวัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.64; S.D. = 0.49) รองลงมาเป็นด้านความงาม ($\bar{x}$ = 4.53; S.D. = 0.52) จัดอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน ($\bar{x}$ = 4.47; S.D. = 0.52) จัดอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ จัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.36; S.D. = 0.49) ดังผลที่แสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน

รายละเอียดการประเมิน		กระเป๋		รองเท้า		ตะกร้า		ของที่ระลึก		ของตกแต่งบ้าน	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
เกณฑ์การประเมินทางด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์		4.16	0.37	4.40	0.55	4.36	0.49	4.60	0.55	4.36	0.49
1	รูปแบบมีความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.20	0.45	4.40	0.55	4.40	0.55	4.60	0.55	4.20	0.45
2	การออกแบบมีความสัมพันธ์กับการใช้สอยหลักของผลิตภัณฑ์	4.20	0.45	4.60	0.55	4.40	0.55	4.60	0.55	4.20	0.45
3	รูปแบบมีโครงสร้างที่แข็งแรง	4.20	0.45	4.40	0.55	4.40	0.55	4.60	0.55	4.60	0.55
4	ความสัมพันธ์กับขนาดสัดส่วนผู้ใช้	4.00	0.00	4.20	0.45	4.20	0.45	4.60	0.55	4.40	0.55
5	ความสะดวกสบายของการบำรุงรักษาหลังการใช้	4.20	0.45	4.40	0.55	4.40	0.55	4.60	0.55	4.40	0.55
เกณฑ์การประเมินทางด้านความงาม		4.27	0.46	4.60	0.51	4.53	0.52	4.67	0.49	4.53	0.52
1	รูปแบบผลิตภัณฑ์ สามารถสื่อถึงความเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความเหมาะสม	4.40	0.55	4.80	0.45	4.60	0.55	4.80	0.45	4.60	0.55
2	มีรูปแบบที่เหมาะสมกับความสัมพันธ์กับการใช้สอยหลักของผลิตภัณฑ์	4.00	0.00	4.40	0.55	4.40	0.55	4.40	0.55	4.40	0.55
3	ความลงตัวในส่วนโครงสร้าง และวัสดุ	4.40	0.55	4.60	0.55	4.60	0.55	4.80	0.45	4.60	0.55
เกณฑ์การประเมินทางด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน		4.27	0.70	4.60	0.51	4.47	0.52	4.60	0.51	4.47	0.52
1	โครงสร้างและความแข็งแรงทนทานของผลิตภัณฑ์จากวัสดุ	4.20	0.45	4.80	0.45	4.40	0.55	4.40	0.55	4.40	0.55
2	ความทนทานการใช้งานในสภาพแวดล้อมปกติ	4.20	0.84	4.40	0.55	4.40	0.55	4.60	0.55	4.40	0.55
3	การบำรุงรักษาไม่ยุ่งยาก	4.40	0.89	4.60	0.55	4.60	0.55	4.80	0.45	4.60	0.55
เกณฑ์การประเมินทางด้านวัสดุ		4.36	0.49	4.76	0.44	4.44	0.51	4.60	0.50	4.64	0.49
1	วัสดุในการผลิตมีความเหมาะสม	4.40	0.55	4.80	0.45	4.60	0.55	4.60	0.55	4.60	0.55
2	มีขนาดโครงสร้างความเหมาะสมกับผลิต	4.40	0.55	4.80	0.45	4.60	0.55	4.80	0.45	4.80	0.45
3	กระบวนการผลิตวัสดุมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้งานในการสร้างผลิตภัณฑ์	4.40	0.55	4.80	0.45	4.40	0.55	4.80	0.45	4.60	0.55
4	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต/ วัสดุหาได้ง่ายในท้องถิ่น	4.40	0.55	4.80	0.45	4.40	0.55	4.60	0.55	4.80	0.45
5	ขั้นตอนกระบวนการผลิตมีความสะดวกเหมาะสมกับวัสดุ	4.20	0.45	4.60	0.55	4.20	0.45	4.20	0.45	4.40	0.55

3 ผลการสำรวจพฤติกรรมการซื้อขายที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น

การสำรวจพฤติกรรมการซื้อขายที่ส่งผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.02 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.98 มีอายุอยู่ในช่วง 35 - 44 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.79 รองลงมา มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.41 อายุระหว่าง 45 - 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.13 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 36.89 รองลงมา เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.93 เท่ากัน และมีธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 13.11

1. ความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์ พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่งบ้าน (นาฬิกา) เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.57; S.D. = 0.50) ลำดับที่ 2 คือ รองเท้า ($\bar{x}$ = 4.50; S.D. = 0.50)

ลำดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ประเภทกระเป๋าสตางค์, กระเป๋าสตางค์ และผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก (พวงกุญแจของที่ระลึก) ($\bar{x} = 4.49$; S.D. = 0.53 และ 0.50 ตามลำดับ) แสดงดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น

รูปแบบผลิตภัณฑ์	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. กระเป๋าเป้	62 (50.82)	58 (47.54)	2 (164)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.49	0.53	3
2. รองเท้า	61 (50.00)	61 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.50	0.50	2
3. ตะกร้าใส่ของ	47 (38.52)	75 (61.48)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.39	0.49	5
4. พวงกุญแจของที่ระลึก	62 (50.82)	60 (49.18)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.49	0.50	3
5. นาฬิกา	70 (57.38)	52 (42.62)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.57	0.50	1

2. การสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความต้องการซื้อสินค้าในรูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทพวงกุญแจของที่ระลึก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.16 รองลงมาเป็น ประเภทตะกร้าใส่ของ คิดเป็นร้อยละ 21.31 ผลิตภัณฑ์ประเภทรองเท้า คิดเป็นร้อยละ 12.31 ส่วนประเภทกระเป๋าเป้/กระเป๋าตางค์ และประเภทของตกแต่งบ้าน (นาฬิกา) มีค่าเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.11

3. การสำรวจพฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการซื้อ พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีความแปลกใหม่จากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$; S.D. = 0.42) รองลงมาเป็น ด้านการมีรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$; S.D. = 0.49) ด้านมีการเลือกใช้วัสดุประกอบที่เหมาะสมต่อการใช้งาน จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$; S.D. = 0.49) ด้านมีรูปแบบและลวดลายที่สวยงาม สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$; S.D. = 0.49) และด้านยังคงแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของงานหัตถกรรม จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$; S.D. = 0.50) แสดงดังตารางที่ 3

ตาราง 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการซื้อ

พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการซื้อ	ความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. มีรูปแบบและลวดลายที่สวยงาม สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค	72 (59.02)	50 (40.98)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.59	0.49	มากที่สุด
2. มีรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย	75 (61.48)	47 (38.52)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.61	0.49	มากที่สุด
3. ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีความแปลกใหม่จากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด	95 (77.87)	27 (22.13)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.78	0.42	มากที่สุด
4. มีการเลือกใช้วัสดุประกอบที่เหมาะสมต่อการใช้งาน	73 (59.84)	49 (40.16)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.60	0.49	มากที่สุด
5. ยังคงแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของงานหัตถกรรม	68 (55.74)	54 (44.26)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.56	0.50	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

การออกแบบและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมของบ้านบางหวาย ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีแนวทางการพัฒนาวัสดุ กระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่บนฐานคิดของชุมชน คือการใช้ผักตบชวาเป็นวัตถุดิบหลัก เนื่องจากเป็นพืชที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ผสมผสานกับภูมิปัญญาด้านการย้อมสีและการสาน การทอเส้นใยฝ้ายผสมเส้นใยผักตบชวา ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 5 ประเภท ประกอบด้วย 1. กระเป่าเป้ 2. รองเท้า 3. ตะกร้า หรือภาชนะใส่ของ 4. ของที่ระลึก และ 5. ของตกแต่งบ้าน บนฐานแนวความคิดคือ สะท้อนความเป็นอยู่แบบพื้นบ้าน โดยการนำวัสดุจากธรรมชาติมาเป็นส่วนประกอบหลักของผลิตภัณฑ์ และออกแบบให้มีรูปลักษณ์เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่แบบพื้นบ้าน ดัดทอนให้มีลักษณะที่เรียบง่าย และสื่อถึงความเป็นพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา พัฒรานนท์ (2553) ที่ทำการศึกษาการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นโดยใช้ วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา กลุ่มจักสานใบกะพ้อ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजุฬารามณ์ จังหวัดนครราชสีมา ที่มีแนวทางหลักในการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ คือ การนำเศษวัสดุที่เหลือจากการทำพัดใบกะพ้อมาพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ และงานวิจัยของเสกสรรค์ ศรีสันต์ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากต้นกกในภาคอีสาน ที่มีการพัฒนาประยุกต์โดยนำต้นกกไปใช้ร่วมกับวัสดุอื่นที่มีความแข็งแรงในการทำโครงสร้างเพื่อได้ผลผลิตใหม่ พบว่า ได้ผลดีสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แบบใหม่ ๆ ได้ดี

รูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น ทำการประเมินในด้านวัสดุที่ใช้ ความงาม ความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน และประโยชน์ใช้สอย ประยุกต์เกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ (สถาพร ตีบุญ ณ ชุมแพ, 2550 และนิรัช สุดสังข์, 2548) สรุปผลได้ดังนี้

1. การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนกระเป่าเป้ พบว่า ด้านวัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความงาม และด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน และด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์
2. การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทรองเท้า พบว่า ด้านวัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความงาม และด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน และด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์
3. การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทตะกร้า หรือภาชนะใส่ของต่างๆ พบว่า ด้านความงามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน ด้านวัสดุที่ใช้ และด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์
4. การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทของที่ระลึก พบว่า ด้านความงามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านวัสดุที่ใช้ และด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน และด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์
5. การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทของตกแต่งบ้าน พบว่า ด้านวัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความงาม และด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน และด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์

จึงอาจสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นในภาพรวมจะพบว่า จะมีค่าเฉลี่ยที่จัดอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด ในหลายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา เจริญวิเชียรฉาย (2549) ที่สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ผู้ผลิตและประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลงานออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านประเภทผ้าที่ผู้วิจัยออกแบบ ทั้งนี้ด้านที่ยังคงต้องมีการพัฒนาต่อยอด คือ ด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ควรมีการนำเสนอเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถแสดงถึงประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ให้มากยิ่งขึ้น ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่งบ้าน (นาฬิกา) มากที่สุด รองลงมาเป็น รองเท้า กระเป่าเป้ และของที่ระลึก (พวงกุญแจของที่ระลึก) ตามลำดับ ส่วนความต้องการซื้อสินค้าพบว่า เป็นพวงกุญแจของที่ระลึกมากที่สุด รองลงมาเป็น ประเภทตะกร้าใส่ของ รองเท้า กระเป่าเป้ และของตกแต่งบ้าน (นาฬิกา) ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการซื้อ พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีความแปลกใหม่จากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด รองลงมาเป็น ด้านการมีรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย ด้านมีการเลือกวัสดุประกอบที่เหมาะสมต่อการใช้งาน ด้านมีรูปแบบและลวดลายที่สวยงาม สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และด้านยังคงแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของงานหัตถกรรม ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยจากชุดโครงการการวิจัยด้านวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประจำปีงบประมาณ 2558 สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ขอขอบคุณคุณณิยา ศรีสวัสดิ์ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมบ้านบางหวาย และสมาชิกกลุ่มทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. (2550). **ทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาชนบทกรุงเทพฯ**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เจษฎา พัฒรานนท์. (2553). **การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นโดยใช้ วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา กลุ่มจักสานใบกะพ้อ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजันทราภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ
- ทรงจิตร พูลลาภ. (2541). **ศักยภาพและสถานภาพของภูมิปัญญาไทยเพื่อสืบสานการพัฒนาชุมชน ให้เข้มแข็งและยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- นิรัช สุดสังข์. (2548). **การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ
- ประชาไท. (2549). **บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์แนวหน้า**. สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2549.
- วาสนา เจริญวิเชียรฉาย. (2549). **การออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านประเภทผ้าของผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดปทุมธานี**. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- สถาพร ดีบุญ ญ ชุมแพ. (2550). **ผลของเทคโนโลยีที่มีต่อการออกแบบ**. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ
- เสกสันต์ ศรีสันต์. (2549). **การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากต้นกกในภาคอีสาน**. คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.